

Zdravím vás,

dnes se vrátíme zpátky k nám. Podíváme se, jak se žilo v Protektorátě Čechy a Morava po 15. březnu 1939. Evropa ještě žila v míru a nás už okupovalo nacistické Německo.

Pokud něčemu nebudete rozumět, chtěli byste vědět něco víc, dát mně nějaký tip nebo se chtěli na něco zeptat, pište mi na email:

dejepis-online@seznam.cz

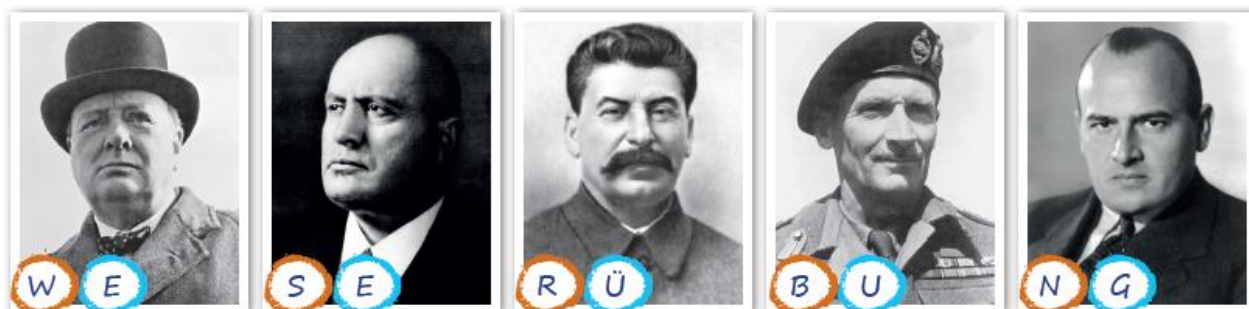
Lukáš Zvěřina

Na začátek – řešení z minulé kapitoly.

1 Spoj osobnosti s jejich portrétem a životopisnými údaji. Z písmen sestavíš krycí název, který používala německá armáda pro přepadení Dánska a Norska.

tajenka:

Weserübung

R) Josif V. Stalin

N) Hans Frank

W) Winston Churchill

S) Benito Mussolini

B) B. L. Montgomery

E) Italský premiér a politik, který byl spoluvůdcem a průkopníkem fašismu.

U) Britský maršál, s úspěchem bojoval proti německým jednotkám Afrikakorps v severní Africe.

E) Britský ministerský předseda v letech 1941 – 1945. Získal také Nobelovu cenu za literaturu.

G) Generální guvernér polského zaboru (část Polska okupovaná třetí říší). Podílel se na holocaustu miliónů Poláků a židů.

Ü) Generální tajemník Komunistické strany Sovětského svazu a premiér Sovětského svazu

3 Seřad' události, jak šly po sobě.

Z písmen sestavíš krycí název, který používala německá armáda pro přepadení Polska.

L) Velká Británie a Francie vyhlásují válku Německu.

I) Itálie vyhlásila válku Francii

L) Rudá armáda vtrhla do východního Polska.

W) obsazení Dánska Německem

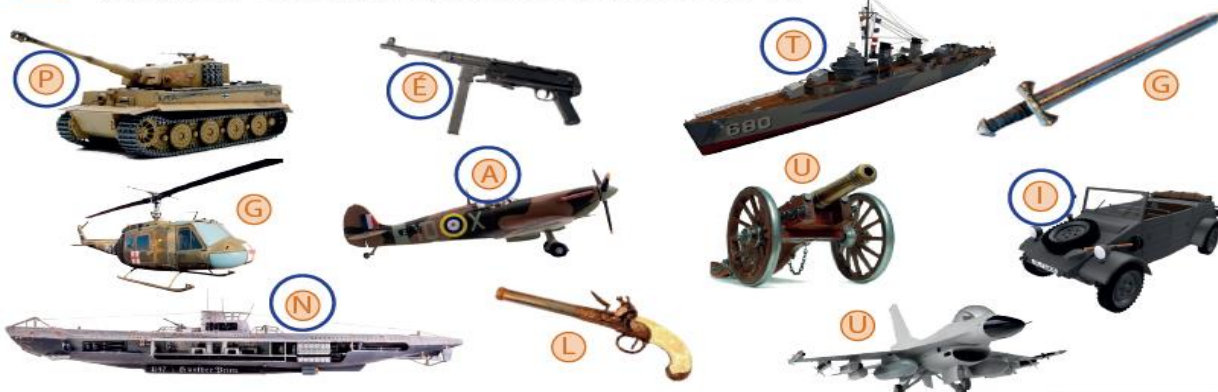
S) letecká bitva o Británii

E) okupace Belgie, Nizozemí a Lucemburska

A) útok německé armády na Polsko

F A L L W E I S S

4 Rozhodni, které z těchto zbraní se používaly ve II. světové válce. Z písmen sestavíš jméno muže, který za Francii podepsal kapitulaci v roce 1940.

tajenka:

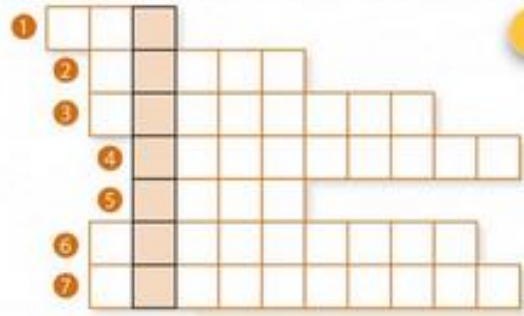
Tento maršál podepsal jako předseda vlády s Německem v červnu 1940 příměří, díky němuž nacisté získali přímou kontrolu nad severem a západem Francie. Na zbytku francouzského území byl vytvořen loutkový stát, v jehož čele tento hrdina z první světové války stanul. Jmenoval se Philippe PÉTAIN.

Zkuste si trochu opakování z minula. Dáte to? 😊. Pošlete mi vaše řešení na mail. Díky.

5 Vyluští doplňovačku. V tajence vyjde krycí název, který používala německá armáda pro přepadení Francie.

1. britské královské letectvo (zkratka)
2. přístroj na sledování pohybu letadel ve vzduchu
3. Snaha pomocí nasazení silných tankových jednotek a letectva rozdrtit protivníkovu armádu překvapivým úderem a rychlým postupem se nazývá válka.
4. německé letectvo
5. označení sovětské armády
6. Místo, kde byla podepsána francouzská kapitulace.
7. Město v Sovětském svazu, kde se zastavil postup Německa v roce 1942.

6 Dopln chybějící informace týkající se války na Balkáně. Z označených písmen sestavíš krycí název plánu na přepadení Sovětského svazu:

Spojenci Hitlera a Mussoliniho na Balkáně byly nejprve Maďarsko,

Slovensko a

Jugoslávie se po vpádu nacistů rozpadla – Chorvatsko se stalo

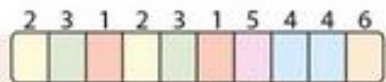
třetí říše, Srbsko bylo

Území

tajenka:

Plán na přepadení Sovětského svazu měl krycí název

Tento název pochází (doplň) od

8 Přiřaď k jednotlivým směrům tažení německé armády do Sovětského svazu jejich cíl a výsledek:

Armáda „Sever“	Stalingrad	Neúspěšné obléhání skončilo na jaře 1942.
Armáda „Střed“	Moskva	neúspěšné obléhání až do roku 1944
Armáda „Jih“	Pobaltí, Leningrad	Neúspěšné dobývání, v únoru 1943 se německá armáda vzdala.

15. března 1939 začalo jedno z nejtemnějších období našich novodobých dějin. Šest let strašné německé okupace, kdy šlo o samotnou existenci českého národa. Bude to doba, kdy se budou lámat charaktery mnoha lidí. Někteří si mysleli, že vydrží a přesto selžou a jiní, řekli byste šedivé myši, se ukážou jako stateční lidé. Bude to doba, kdy se mnoho lidí nesmířilo se zničením svobodného nezávislého Československa a budou bojovat za jeho obnovení. Tisíce jich zahynou na popravištích, v koncentračních táborech, na bojištích na straně Spojenců (Sověťů, Britů, Američanů). Mnoho Čechů vstoupí do domácího odboje a bude riskovat život svůj i své rodiny. Mnoho jich odejde do zahraničí. Češi a Slováci budou bojovat na straně Spojenců snad na všech bojištích 2. světové války. V Británii a západní Evropě, v SSSR, v severní Africe, u partyzánů v Jugoslávii, i v Tichomoří. Mnoho jich padlo za svobodnou ČSR. To byli stateční hrdinové.

Byli i Češi a Slováci, kteří vstoupili do služeb okupantů. Z mnoha důvodů spolupracovali a kolaborovali s nacisty. Některé brutálním mučením zlomilo ke spolupráci gestapo. Kdoví, kdo by dokázal vydržet velmi krutá gestapácká mučení. To se neodvažují nějak hodnotit. Ale byli i tací, kteří vstoupili do služeb Němců a spolupracovali ze ziskuchtivosti, za peníze. Kolaboranty a zrádce stihl

po válce trest za zradu. Byla to moc těžká doba. Většina lidí ji chtěla nějak přežít a mnozí dělali, co se muselo a tajně doufali v porážku nacistického Německa.

Protektorát Čechy a Morava trval od 15.března 1939 do 9.května 1945. Hodně dlouhá doba. [Připomeňme si to.](#) Protektorát Čechy a Morava, německy Protektorat Böhmen und Mähren. Slovensko vyhlásilo svoji samostatnost a stalo se spojencem nacistického Německa.

Už 15. března 1939 vítal Adolf Hitler přijíždějícího prezidenta Emila Háchu na Pražském hradě a zavlála tam nacistický prapor.

Na mnoha nárožích ráno lidé četli tenhle vylepený leták.

16. března 1939 byl Protektorát Čechy a Morava vyhlášen. A kdo bude novým vládcem v Protektorátě? [Podívejte se.](#)

Němci nám nechali zdání, že máme jakousi autonomii (něco jako nezávislost), ale to bylo opravdu jen zdání. Byli jsme absolutně závislí na Německu. Nesměli jsme dělat žádnou zahraniční politiku. Nechali nám vládní vojsko – 7 000 mužů. To zbylo z celé československé armády. Veškerá výzbroj naší armády padla do rukou Němců. Byl rozpuštěn parlament. Zůstala nám

česká vláda a protektorátní prezident Emil Hácha. Jenže vše kontrolovali německé úřady. Protektorát řídil říšský protektor. To byl vždy Němec. Celkem byli čtyři za 6 let. Nejhorší z nich byl Reinhard Heydrich. Do Protektorátu přišel v roce 1941. A naši ho dostali! Nebudu předbíhat, ale bude to velký příběh o odvaze, hrdinství a zradě z těžkých dob okupace. Svět bude s respektem hledět, co jsme dokázali. Ovšem cena a oběť za to bude obrovská a krvavá.

Vpravo od R. Heydricha vidíte fakticky nejmocnějšího nacistu v Protektorátě – [státního ministra K. H. Franka](#) (byl to sudetský Němec). Měl na rukou mnoho české krve a byl po válce odsouzen a popraven.

Nacisté chtěli v Protektorátě definitivně dořešit „konečné řešení české otázky“. Prostor Čech a Moravy měl být čistě německým prostorem. Češi měli být poněmčeni a vysídleni na východ.

Hned po 15. březnu přichází gestapo – obávaná tajná nacistická policie.

Gestapo si vytvořilo velmi propracovanou síť českých a německých konfidentů, udavačů, spolupracovníků, kteří pro ně pracovali a vyvolali atmosféru strachu.

[Podívejme se na to.](#)

Jen tak mimochodem. [Po příchodu Němců se začalo jezdit vpravo.](#) Do té doby se u nás jezdilo, jako se dnes jezdí v Británii.

Němčina se stala povinným jazykem ve školách. Dnes se učíte anglicky, tehdy se učila němčina. Německy jste jednali na úřadech.

Mladí Češi byli nedobrovolně nuceně nasazováni na práci v Protektorátě nebo, ještě hůře, v Říši, tzv. v Reichu. [Poslechněte si.](#)

Odhaduje se, že z celé Evropy bylo za druhé světové války nuceně nasazeno 13,5 milionu lidí, z toho z Protektorátu Čechy a Morava zhruba 640 tisíc. Tomu, kdo odmítl pracovat, hrozila pokuta, vězení nebo deportace do koncentračního tábora.

Celá česká ekonomika vyráběla pro válečné Německo. Vše tomu bylo podřízeno. Němci řídili velké české firmy. Nacistické Německo zavedlo velmi nevýhodný kurz protektorátní koruny vůči německé marce (1:10). Doslova Němci rabovali českou ekonomiku a my jsme na tom dost prodělávali. Byl zaveden [přídělový listkový systém na potraviny](#) a později na oblečení a obuv. V obchodě jste mohli dostat jen omezené množství potravin za peníze a jedině s lístkem. Každý

obyvatel Protektorátu měl přidělené množství potravin na určitou dobu, a to si mohl za peníze a lístky (ty jste dostali na úřadě) koupit. Všeho bylo málo a nedostatek. Například: byly zavedeny potravinové lístky pro tři kategorie českého obyvatelstva – obyčejné spotřebitele, těžce pracující a velmi těžce pracující. V kategorii běžného spotřebitele bylo možno odebrat za týden následující množství potravin: 2900 g chleba, příp. 1200 g chleba a 900 g mouky, 500 g masa nebo masných výrobků, 210 g jedlých tuků, 2 litry mléka.

spoustu věcí se nedalo ani sehnat. A přiděly se během války snižovaly. Citrusové ovoce, čokoláda, pravá káva, dobré cigarety.....To byl luxus.

No, dalo se to sehnat. Nelegálně, na černém trhu. Za 6 let tam vyrostly ceny i o 2 000%. Pro většinu lidí to bylo nedostupné.

Bylo těžké vyjít s tím, co bylo. [Poslechněte si to.](#)

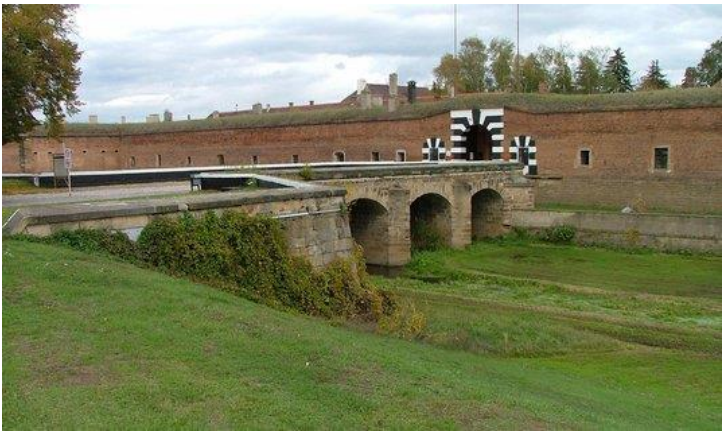

Okamžitě po příchodu Němců se výrazně zhoršila životní situace českých židovských obyvatel. Postupně byli vyčleňováni ze společnosti. [Podívejme se na to.](#)

Postupně se jim mnoho věcí zakazovalo. Nastala arizace (zabavení) židovského majetku. Jejich obchody a firmy jim byly zabaveny a dány věrným Němcům nebo kolaborantům. Symbolem nacistické perzekuce židovských obyvatel Protektorátu bylo [ghetto v Terezíně](#).

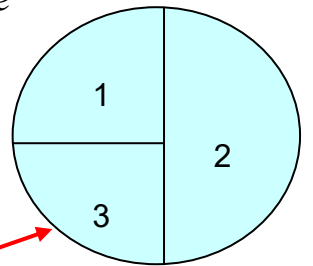

Byl to přestupný tábor na trase k vyhlazovacím táborem na východě v Polsku (Osvětim, Chelmno, Treblinka, Majdanek,...). Terezín nebyl vyhlazovací tábor. Odtud vyjížděly transporty s mnoha evropskými Židy na východ. [Terezín a oběti.](#)

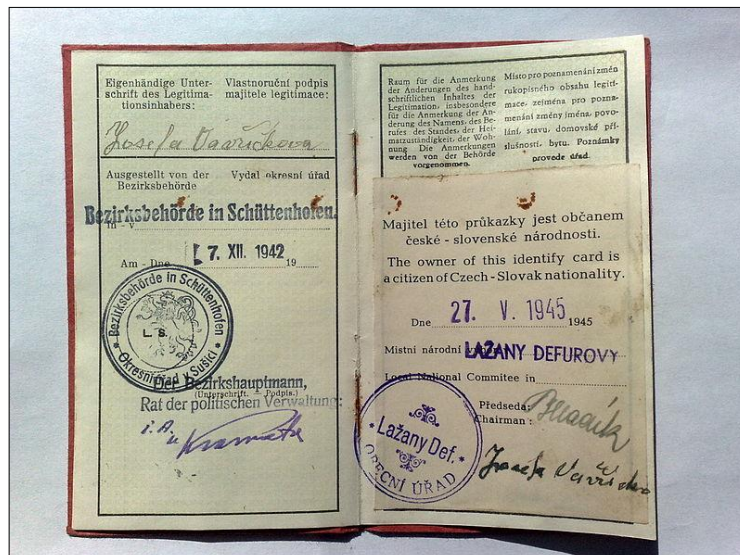
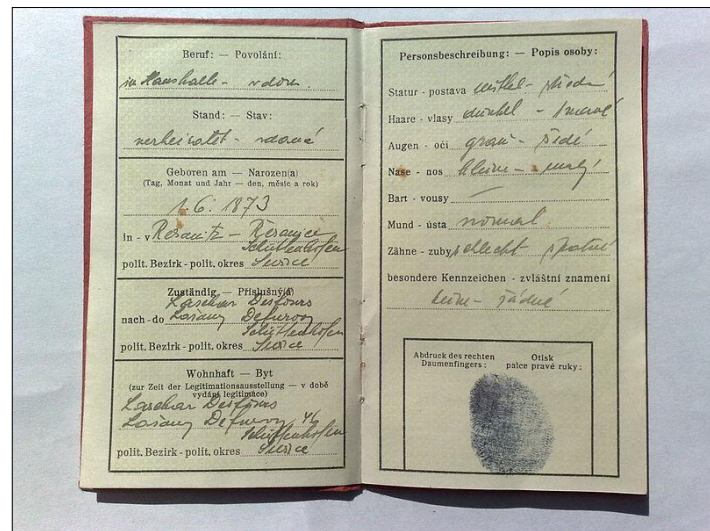
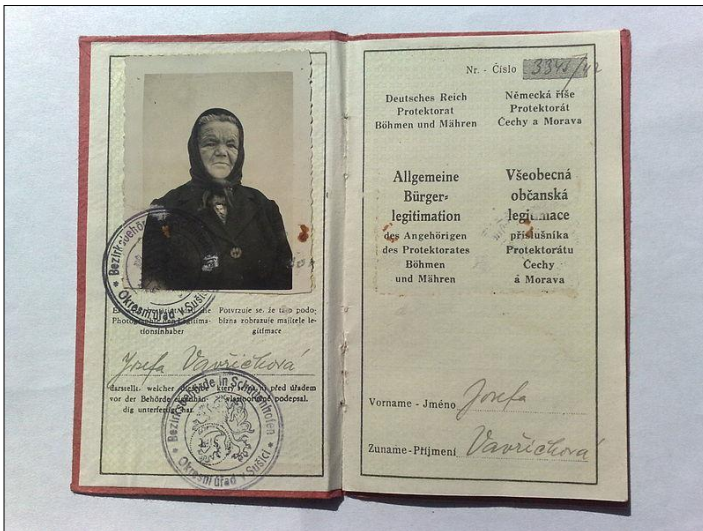
Podívejte se na vzpomínky paní Evy Herrmannové, která prošla Terezínem.

Život v období Protektorátu Čechy a Morava byl těžký. Společnost se rozdělila na takové 3 hlavní skupiny. Většina obyvatel žila běžný protektorátní život, chtěla přežít, tajně věřila v porážku nacistického Německa a neriskovat střet s okupanty (2). Další část se nesmířila s okupací a vstoupila do odboje (1). A ta poslední spolupracovala a kolaborovala s Němci (3). To nebylo jen v Čechách a na Moravě. Tak to bylo ve všech okupovaných zemích Evropy. Velmi jednoduše zobrazené rozdělení společnosti.

Na závěr pár obrázků:

Občanský průkaz za Protektorátu

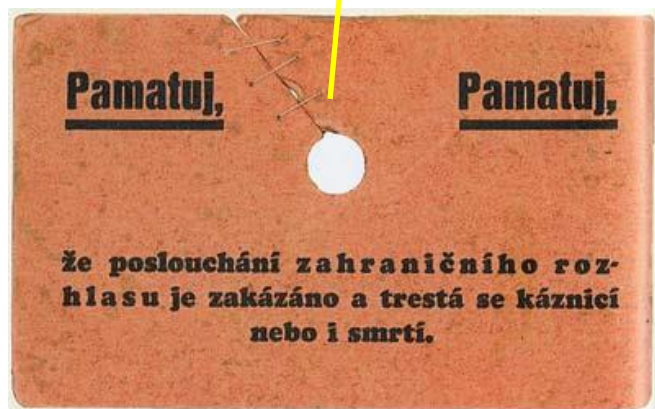

Pracovní knížka („potvrzení, že pracujete“):

Rozhlasový přijímač (zajímalo by vás, co je ta červená karta na přijímači?)

To muselo být na každém přijímači

Zákaz zneužívání přijímačů.
Přísné tresty za poslech rozhlasu z ciziny.

Nařízení Rady pro obranu Říše o mimořádných rozhlasových opatřeních. - Za rozšiřování zahraničních zpráv i trest smrti.

Z Berlína 1. září. (Čtk.) Na podkladě Vůdcova výnesu o zřízení ministerské rady na obranu Říše z 30. srpna t. r. se nařizuje takto:

§ 1. Naslouchání zahraničních rozhlasových vysílačů jest zakázáno. Kdo proti tomu jedná, bude potrestán káznici. V lehčích případech může býti uznáno na vězení. Používané přijímačské přístroje budou zabaveny.

§ 2. Kdo rozšiřuje zprávy zahraničních vysílačů, bude potrestán káznici a ve zvláště těžkých případech smrtí.

§ 3. Vězením nebo káznici bude dále potrestán, kdo bude jednat proti předpisům, vydaným podle § 6.

§ 4. Ustanovení tohoto nařízení neplatí pro ono jednání, které se děje při výkonu služby. Pro projednávání a rozhodování o provinilcích proti tomuto nařízení jsou příslušny zvláštní soudy. (Sondergerichte.)

§ 6. Říšský ministr pro lidovou osvětu a propagandu vydá právní a správní předpisy, nutné k provedení a doplnění tohoto nařízení, zvláště může vydat předpisy o odebrání rozhlasových přístrojů.

§ 7. Toto nařízení nabývá okamžitě platnosti.

V Berlíně 1. září 1939.
Ministerská rada pro obranu Říše. Fronta.cz

Podívejte se ještě na 2 přílohy, vedle materiálu na výukovém webu (Omezování práv Židů v Protektorátě 1939 – 1942 a článek: I takový byl život v Protektorátu)

Tentokrát jsem se snažil do materiálu začlenit hodně video ukázek, které vypovídají přímo o té době.

V dalším díle bych vám rád přiblížil tu část společnosti, která šla do střetu s okupanty a vstoupila do odboje. Mnozí byli obyčejní neznámí lidé, ale byli jich tisíce a mnozí zemřeli za svobodu naší země. Patří jim náš dík a uznání.

Připomínám zápis do sešitu:

Protektorát Čechy a Morava (15. 3. 1939 – 9. 5. 1945)

- **15. 3. 1939 okupace Čech a Moravy Německem** (večer Hitler na Pražském hradě)
- **16. 3. vyhlášení Protektorátu Čechy a Morava**
- **jakási formální autonomie – absolutní závislost na Německu – žádná zahraniční politika, vládní vojsko (7 000 mužů), rozpuštění parlamentu**
- **prezident E. Hácha, protektorátní vláda**
- **zemi řídil říšský protektor (Němec)**
- **německé úřady – K. H. Frank – státní ministr – konečné řešení české otázky – germanizace (vysídlení)**
- **GESTAPO – tajná policie – udavačství, atmosféra strachu**
- **němčina – povinný jazyk ve školách, na úřadech**
- **nucené práce v Protektorátě, totální nasazení v Německu (přes 600 tis. Čechů)**
- **výroba pro Německo – řízené hospodářství pro válku**
- **řízení českých podniků Němci, nevýhodný kurz k německé marce (1:10)**
- **rabování české ekonomiky**
- **arizace (zabavení) židovského majetku, jejich vyloučení ze společnosti**
- **ghetto v Terezíně – transporty do vyhlazovacích táborů (ze 70 000 jich bylo 60 000 zavražděno, z 13 000 dětí do 18 let přežilo jen 242 dětí !!!)**
- **Terezínem prošlo 140 000 vězňů a 30 000 jich tam zahynulo, vyhlazování Romů**
- **přídělový systém – potravinové lístky (později i oblečení, obuv ...)**
- **nedostatek všeho - černý trh**
- **rozdělení společnosti – 1. kolaboranti – spolupracovníci s Němci**
 - 2. většina loajálních občanů
 - 3. odboj

Zároveň doporučuji na ČT:

- v úterý na ČT2

v 20⁰⁰ – [Velká vlastenecká válka](#)

ve 20⁵⁵ – [Johannes Kepler – Dobyvatel nebes](#)

- v pátek na ČT2

ve 20⁵⁵ – výpravný seriál: [Medicejové: Lorenzo Nádherný](#)

- v sobotu na ČT2

ve 20⁰⁰ – sovětskou válečnou epopej z 2. sv. války – [Osvobození \(1967 – 5 dílů\)](#)

Doporučuji sledovat zajímavé dokumenty na ČT2 a Prima Zoom.